

ELS SOFISTES (Gòrgies i Protàgores)

Atenes (s. V a.C) es regia per la democràcia directa, és a dir, els ciutadans lliures tenien el dret i l'obligació de participar → qüestions importants decidides per votació popular a l'assemblea.

Per tant per triomfar i aconseguir el màxim de vots és essencial saber parlar en públic, per això els sofistes esdevenen mestres ambulants i tècnics de la paraula, que van de ciutat en ciutat educant, a canvi de diners, als fills dels rics que es volen dedicar a la política → ensenyen oratòria (ensenyen argumentar i a contraargumentar i volen ser posseïdors de la raó).

Per alguns sofistes l'important no era convèncer, sinó vèncer l'adversari, les tècniques que utilitzaven per fer-ho es coneixen amb el nom d'*erística*: **jocs verbals** (enrevessaments dialèctics i utilització de fal·làcies), **dobte discurs** (saber defensar el Sí i el No) i **recursos oratoris demagògics** (commoure al públic). No es preocupaven per l'ètica sinó pel poder.

Els sofistes i Sòcrates és distancien dels pre-socràtics i la seva preocupació ja no és la *physis* i la cosmologia, sinó les qüestions de la polis i els valors humans (tot el que involucra els ciutadans).

Una de les disputes entre les famílies benestants i els sofistes fou la contraposició entre *physis* (lleis naturals → immutables) i *nomos* (lleï pròpia de cada ciutat → entra en discussió):

- Famílies benestants: deien que les lleis eren intocables i tenien por al canvi (*nomos* = *physis*).
- Sofistes: cada ciutat té els seus propis valors que son fruit dels pactes i convencions entre els ciutadans.

Per tant els sofistes partien de la teoria relativista del món: no hi ha veritat o mentida, depèn de l'habilitat en què s'argumenta.

SÒCRATES "Tabac"

No ha arribat cap escrit de Sòcrates, ja que considerava que la paraula escrita és paraula morta. El que sabem ens ha arribat per autors posteriors o contemporanis a ell (doxografia). Sòcrates es compromet amb la polèmica *nomos/phyisis* amb una aportació estrictament ètica. Ho fa sense posicionar-se en cap bàndol, ja que creia en uns valors que son entitats supra-humanes amb existència pròpia que es troben més enllà del *nomos* i la *phyisis*, i tenen ressò en el nostre interior per un *daímon* que és "la veu de la consciència". Desemascararà els sofistes, i ensenyarà els autèntics valors guiant la conducta moral humana. Sòcrates escull el carrer (àgora) i el diàleg tu a tu, utilitza la ironia i la maièutica, i a diferència dels sofistes diu que ell "només sap que no sap res".

1. Ironia

Diu que discutir amb els sofistes és perdre el temps, perquè no volen diàleg sinó donar lliçons magistrals. Per això Sòcrates utilitza un to irònic amb la intenció de fer-los dubtar i ridiculitzar-los → igualar els assistents (tothom reconeix la seva ignorància) per possibilitar el diàleg.

2. Maièutica

El seu mètode s'anomena maièutica (anar de part) perquè la seva mare era llevadora, i tal com ella ajudava a donar llum als nens, ell ho feia amb els homes i les idees que tenien dins seu (**innatisme**).

Comença utilitzant el diàleg per tal de buscar entre tots la veritat: consisteix a fer preguntes i respondre-les entre tots, d'aquesta manera arriben a la definició i conceptualització d'aquests valors, que era el resum del tema debatut → **dialèctica socràtica**: passar dels petits acords entre els interlocutors a la definició del tema (arribar a la veritat, fruit del consens).

Sòcrates presenta una tesi contrària al relativisme dels sofistes i creu que per aprendre valors no cal anar a cap escola sinó mirar dins nostre. Creu que "no hi ha homes dolents sinó ignorants" i elabora l'equació socràtica: veritat=virtut=felicitat. Qui sap (veritat) és virtuós (virtut) i per tant és feliç (felicitat). D'aquesta manera afirma que un cop l'ignorant conegui el bé necessàriament l'escollirà (**intel·lectualisme moral**).

*Ètica: fonament universal immutable i etern de la moral

*Moral: objectiu ètic (com ens comportem) obrar justament d'acord amb els valors absoluts que ell identifica amb la divinitat.